

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Одеський регіональний інститут державного управління

**«ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ОБМЕЖЕННЯ
ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ»**

Науковий керівник: Яцкевич Інна Володимирівна,
кандидат економічних наук

Слухач: Яцковець Микола Володимирович

Рецензент: Кифоренко Костянтин Михайлович,
заступник директора-начальник управління зведеного фінансового планування та
формування бюджету Департаменту фінансів Міністерства оборони України

Мета дослідження. Мета магістерського дослідження полягає у комплексному аналізі фінансового забезпечення збройних сил щодо його вдосконалення та підвищення ефективності використання оборонних коштів в умовах обмеження фінансових ресурсів.

Поставлена мета дослідження визначила необхідність розв'язання таких завдань:

- вивчити теоретичні та методичні основи існуючої системи фінансового забезпечення сучасної армії та визначити пріоритети його розвитку в умовах економічних перетворень в Україні;
- уточнити соціально-економічну сутність фінансового забезпечення збройних сил, обґрунтувати принципи фінансування української армії та виявити особливості фінансового забезпечення військ в умовах їх реформування;
- дослідити складові механізму фінансового забезпечення збройних сил та їх системну реалізацію в умовах обмеженого фінансування з урахуванням зарубіжного досвіду;
- розкрити організацію фінансового забезпечення збройних сил та проаналізувати процедуру формування оборонного бюджету через застосування програмно-цільового методу;
- обґрунтувати напрями вдосконалення організації і системи фінансового забезпечення Збройних Сил України;
- визначити пропозиції щодо покращення фінансового забезпечення та оптимізації складових програмно-цільового методу в системі фінансового забезпечення військ.

Об'єктом дослідження є система фінансових відносин в процесі реалізації фінансового забезпечення Збройних Сил України в умовах обмеження фінансових ресурсів.

Предмет дослідження складають теоретичні основи та практичні аспекти формування і реалізації складових механізму фінансового забезпечення Збройних Сил України в умовах їх реформування.

Гіпотеза дослідження базується на припущенні, що впровадження запропонованих теоретичних розробок, положень, висновків та рекомендацій, отриманих в результаті дослідження, сприятиме розробленню структури розпорядників коштів, системи фінансового забезпечення і взаємодії з контрольно-ревізійними органами та органами Державного казначейства України з метою вдосконалення та оптимізації зазначеного процесу.

Новизна та практичне значення одержаних результатів. У магістерській роботі проведено комплексне дослідження фінансового забезпечення Збройних Сил України, що дозволило одержати теоретичні та практичні результати, які характеризують новизну дослідження і особистий внесок автора, зокрема:

- обґрунтовано вдосконалення структури розпорядників коштів, організації і системи фінансового забезпечення Збройних Сил України;
- визначено оптимізацію складових програмно-цільового методу формування оборонного бюджету, яка впроваджена у кошторис Міністерства оборони України на 2012 рік;
- уточнено шляхи вдосконалення механізму формування оборонного бюджету на програмно-цільовій основі;
- набуло розвитку фінансове планування в збройних силах, зокрема на рівні відповідальних виконавців (співвиконавців) бюджетних програм (підпрограм), розпорядників коштів нижчого рівня;
- розкрито вдосконалення механізму фінансового забезпечення військ через посилення взаємодії з органами Державного казначейства, з військовими контрольно-ревізійними органами, організацію внутрішнього фінансового контролю (попереднього та поточного); покращення ведення бухгалтерського обліку.

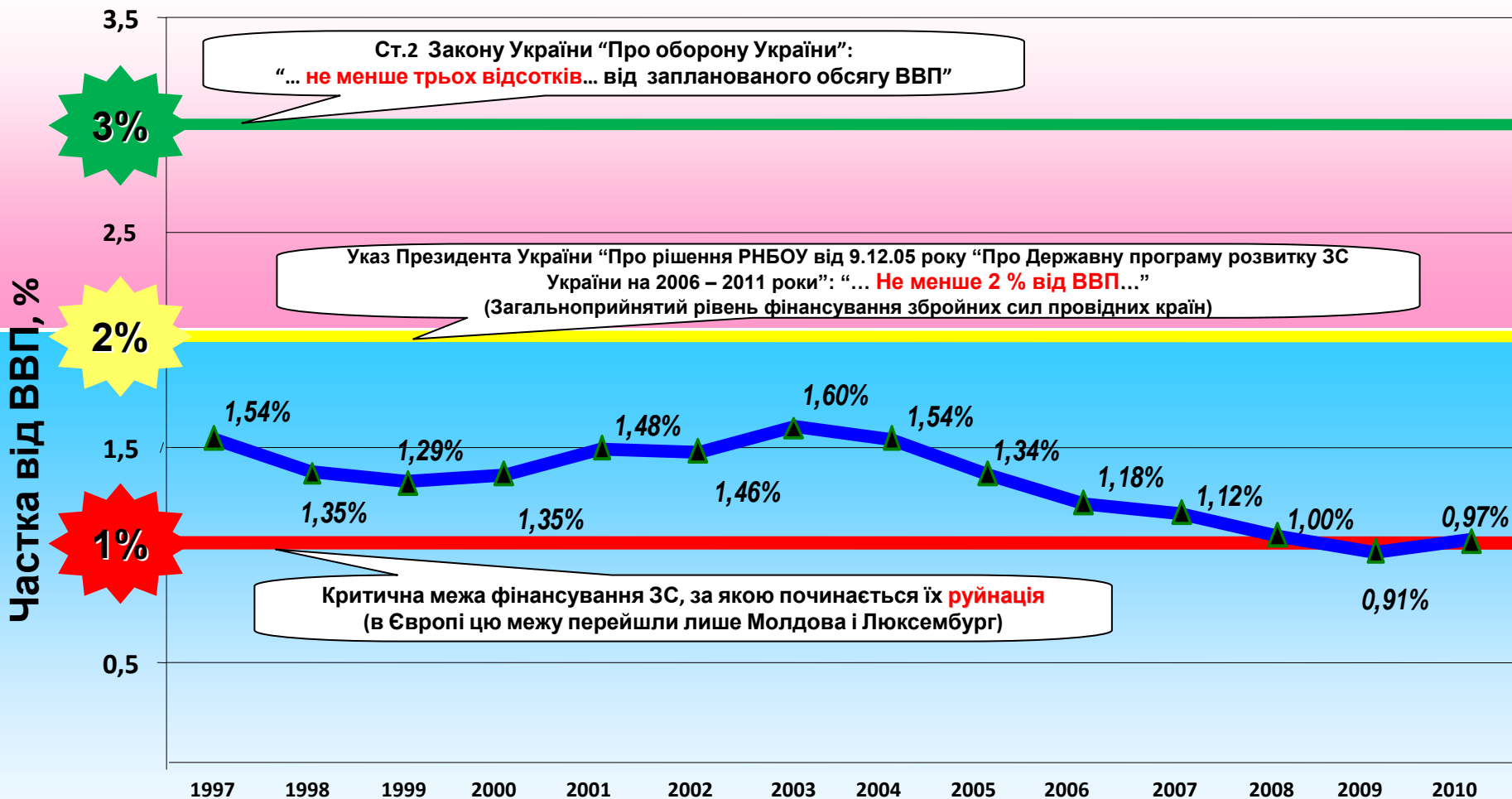

Структура дослідження

- **Розділ 1** - присвячено теоретико-методологічним основам фінансового забезпечення Збройних Сил України, а саме, соціально-економічній сутності і принципам, особливостям та зарубіжному досвіду фінансового забезпечення збройних сил.
- **Розділ 2** - проаналізовано механізм фінансового забезпечення Збройних Сил України, зокрема, розглянуто складові фінансового механізму їх системну реалізацію, організацію фінансового забезпечення та формування оборонного бюджету в умовах обмеження фінансових ресурсів і економічних перетворень в Україні.
- **Розділ 3** - розроблено шляхи вдосконалення фінансового забезпечення Збройних Сил України в період їх розбудови, а саме, організації і системи фінансового забезпечення та оптимізації складових програмно-цільового методу виконання оборонного бюджету.

Нормативний та фактичний стан фінансування Збройних Сил України та нормативна потреба фінансування Збройних Сил України

Розподіл оборонних коштів України (праворуч)
і країн Північноатлантичного блоку (ліворуч)

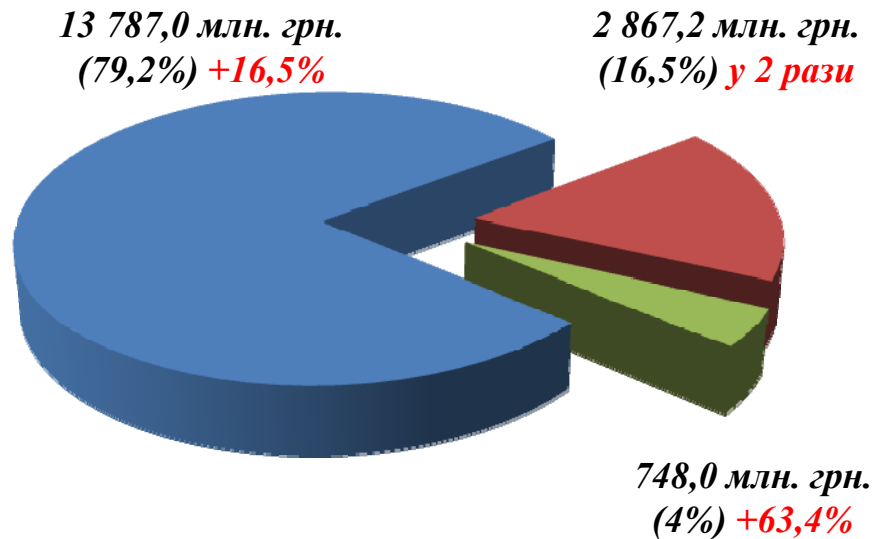
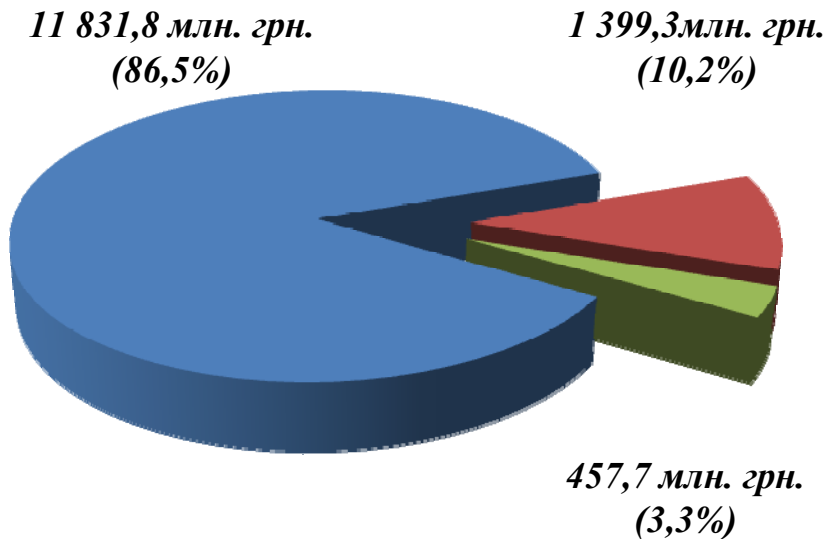

Порівняння видатків для МО України у 2011 – 2012 роках

на 2012 рік передбачено збільшення обсягів фінансування Збройних Сил України на **3 713,4 млн.грн. (+27,1%)**

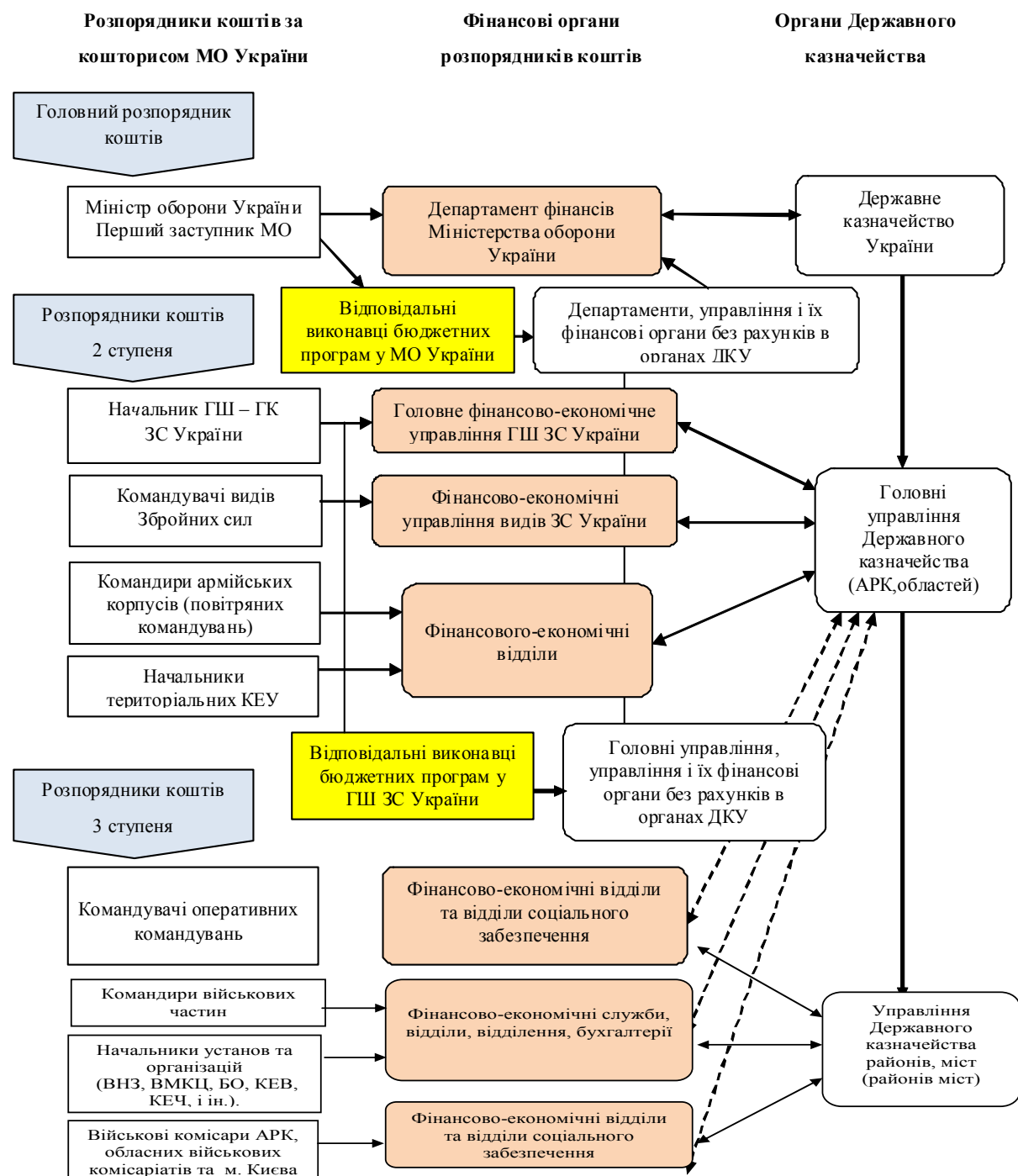
2011 рік – **13 688,8 млн.грн.** (1,06% від ВВП)

2012 рік – **17 402,2 млн.грн.** (1,2% від ВВП)

- – утримання Збройних Сил
- – розвиток озброєння, військової техніки та інфраструктури
- – підготовка Збройних Сил

Діюча структура розпорядників коштів Збройних Сил України

I етап формування бюджету МО України

Міністерство фінансів України

Міністр оборони України
затверджує попередні показники проекту
бюджету Міноборони та подає до Міністерства
фінансів

Бюджетна комісія
Міністерства оборони
України

- Визначає обсяги попередніх показників проекту бюджету Міноборони за бюджетними програмами

лютий

березень

- Надання до Департаменту фінансів обґрунтування змін структури видатків Міноборони та пропозицій щодо змін до переліку та назв бюджетних програм

Відповідальні виконавці

Департамент фінансів
МО України

- Узагальнює пропозиції та за погодженням з начальником ГШ ЗС України подає їх Міністру оборони України

до 14 квітня

II етап формування бюджету МО України

Міністерство фінансів України

(розгляд бюджетних запитів та проведення узгоджувальних нарад з головними розпорядниками коштів)

липень

- Підготовка бюджетного запиту та подання на підпис Міністру оборони України

Департамент фінансів
МО України

до 20
червня

- Доведення граничних обсягів видатків загального фонду Державного бюджету України та інструктивних матеріалів

Міністерство фінансів
України

Міністерства оборони
України

- Розподіл Бюджетною комісією доведеного граничного обсягу видатків за узгодженими пропозиціями ДФ МОУ, ДСП МОУ та Генерального штабу ЗС України

протягом
3-х діб

Департамент фінансів
МО України

1 доба

- Доведення затверджених Міністром оборони розподіленого граничного обсягу видатків до відповідальних виконавців бюджетних програм

Відповідальні виконавці

- Подання до ДФ МОУ пропозицій до бюджетного запиту Міноборони (аналіз досягнутих результатів, розрахунки та обґрунтування необхідності здійснення видатків)

2 тижня

III етап формування бюджету МО України

Президент України

(підписання Закону України про Державний бюджет України)

Проект Указу Президента України про рішення РНБО України щодо фінансового забезпечення обороноздатності Держави

Рада Національної безпеки та оборони України

(розгляд проекту Держбюджету у частині видатків на оборону)

до 15 серпня

- Проведення узгоджувальної наради з МО України
- Підготовка та подання на розгляд Уряду проект Закону про Державний бюджет України

Міністерство фінансів України

Кабінет Міністрів України

- Схвалення проекту Закону України про Державний бюджет України та подання на розгляд до Верховної Ради України

до 15 вересня

- Захист у комітетах Верховної Ради України потреб Міноборони, надання довідкових та аналітичних матеріалів

Міністр оборони України, ГШ ЗСУ, Департамент фінансів МО України

жовтень - листопад

- Розгляд та прийняття Закону України про Державний бюджет України

Верховна Рада України

Відповідно до регламенту ВР України

IV етап формування бюджету МО України

Міністерство фінансів України

затвердження річного та помісячного розпису асигнувань та підписання наказу про затвердження паспортів бюджетних програм (у місячний термін після затвердження Державного бюджету України)

Міністр оборони України

(затвердження зведеного кошторису Міністерства оборони України та підписання проекту наказу про затвердження паспортів бюджетних програм)

Міністерство фінансів України

- Доведення лімітної довідки про затвержені бюджетні асигнування з метою формування річного та помісячного розпису асигнувань

1 тиждень

- Доведення до відповідальних виконавців затверджених обсягів видатків

Департамент фінансів МО України

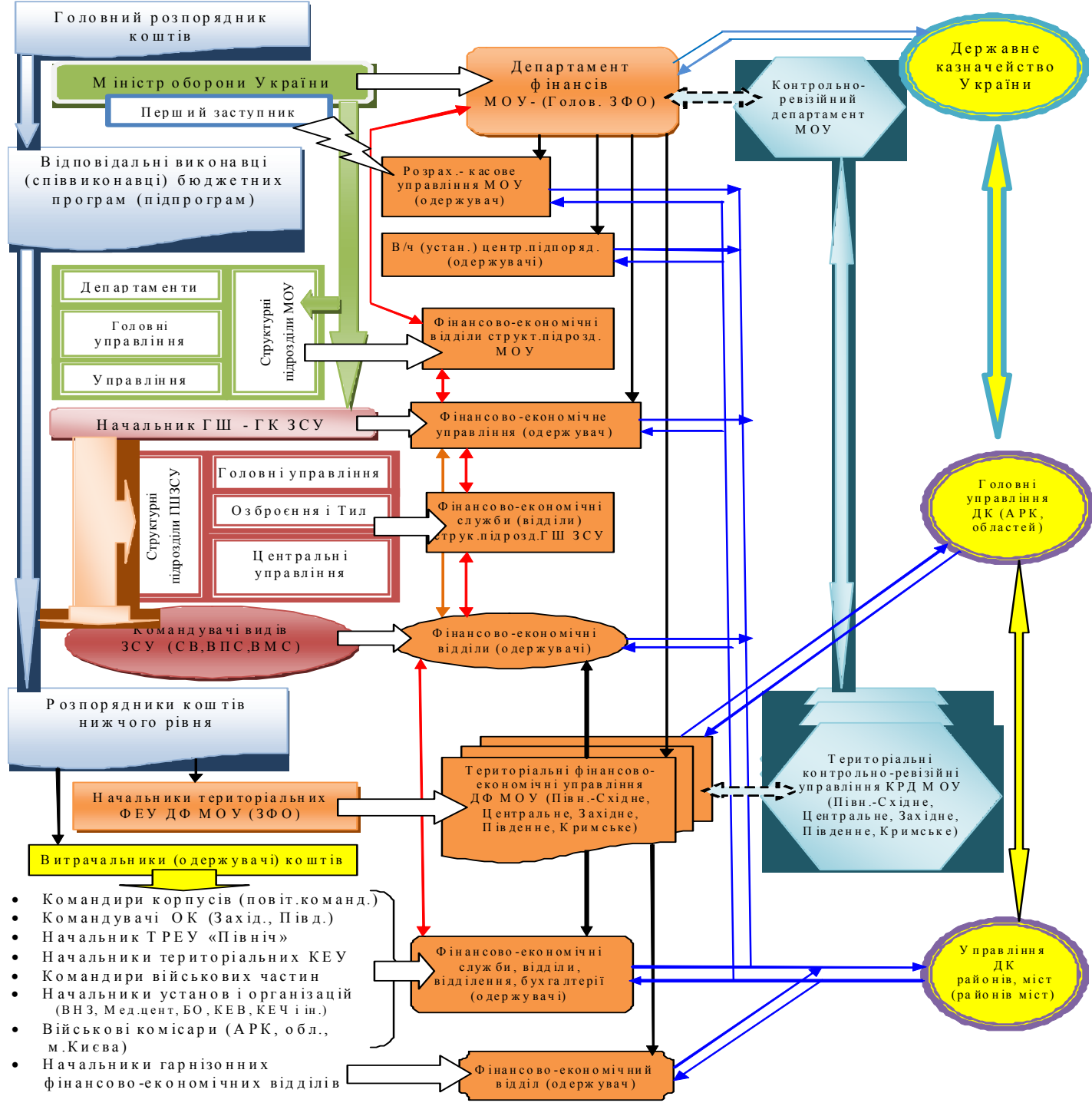
Відповідальні виконавці

- Подання уточнених пропозицій до зведеного кошторису Міноборони та пропозицій до річного та помісячного розпису асигнувань, паспортів бюджетних програм

- Складання зведеного кошторису Міноборони, річного та помісячного розпису асигнувань, паспортів бюджетних програм та подання на підпис Міністру оборони України

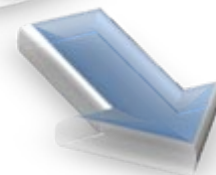
Департамент фінансів МО України

Вдосконалення структури розпорядників коштів та організації системи фінансового забезпечення Збройних Сил України

У 2012 році скорочується кількість бюджетних програм, за якими здійснюється фінансування Міноборони:

КПКВ 2101010 “Керівництво та військове управління ЗС України”

КПКВ 2101020 “Забезпечення діяльності ЗС України та підготовка військ”

КПКВ 2101080 “Медичне лікування, реабілітація та санаторне забезпечення особового складу ЗС України, ветеранів військової служби та членів їх сімей, ветеранів війни”

КПКВ 2101100 “Підготовка військових фахівців у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації, підвищення кваліфікації, перепідготовка військових фахівців та державних службовців, початкова військова підготовка молоді”

КПКВ 2101150 “Розвиток озброєння та військової техніки ЗС України”

КПКВ 2101190 “Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців ЗС України”

КПКВ 2101210 “Утилізація боєприпасів та рідинних компонентів ракетного палива, забезпечення живучості та вибухопожежобезпеки арсеналів, баз і складів ЗС України”

Синтезіі шляхів вдосконалення складових механізму фінансового забезпечення військ

- ❖ еволюція теоретичних та методичних основ фінансового забезпечення на всьому історичному розвитку проходила під впливом фундаментальних досліджень у таких галузях науки, як економіка, фінанси, соціологія та інших, що знайшло своє відображення в економічних обґрунтуваннях розвитку сучасного фінансового забезпечення армії;
- ❖ суть процесу фінансового забезпечення армії полягає у спрямуванні частки ВВП на виконання державою оборонних завдань. Складовими його є економічні можливості країни, джерела, принципи, форми, методи та організація фінансового забезпечення, які виконують певну функцію у військовій фінансовій політиці;
- ❖ для розв'язання проблем доцільності формування та використання оборонних коштів потрібно переглянути діючу законодавчо-правову базу, яка б регламентувала фінансове забезпечення військ, відповідала вимогам і специфіці армії в час її реформування. Розподіл видатків в армії здійснювати таким чином, щоб він відповідав світовим стандартам і реформуванню армії - 50% асигнувань на утримання особового складу, а решта - на інші цілі;
- ❖ для вдосконалення механізму фінансового забезпечення військ необхідно посилити взаємодію з органами Державного казначейства, з військовими контрольно-ревізійними органами, організацію внутрішнього фінансового контролю; покращити ведення бухгалтерського обліку, які сьогодні не забезпечують мобільність, оперативність фінансового забезпечення військ навіть у мирний час;
- ❖ необхідно уточнити заходи Державної програми реформування та розвитку армії, передбачивши при цьому структурну перебудову Збройних Сил України; приведення оборонних потреб до нормативно-оптимального рівня, такого, що відповідає чисельності особового складу, а також номенклатурі і кількості озброєнь та військової техніки;
- ❖ доцільно створити систему, яка б дозволяла використовувати асигнування на національну оборону з максимальною ефективністю. Втім, спрямовувати зусилля на мінімізацію витрат на утримання військ слід виважено, оскільки надмірна економія ресурсів в майбутньому може зашкодити;
- ❖ запропонована оптимізація складових програмно-цільового методу суттєво покращить фінансове забезпечення військ, дасть можливість утворити ефективну, раціональну, прозору, цілісну і дійову систему складання, розгляду, затвердження та виконання кошторису Міністерства оборони України.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!